

ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΗ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ «ΕΝΩΣΕΩΣ ΣΜΥΡΝΑΙΩΝ»

Αρ. Φύλλου 229

Αθήνα, Μάιος 1982

Χαιρετιστήριο μήνυμα του Δ.Σ. πρός τά μέλη της Ένώσεως

Με αισθήματα πολλής συγκινήσεως επικοινωνούμε με τά μέλη της Ένώσεως Σμυρναίων, με την ευκαιρία της εκλογής του νέου Διοικητικού μας Συμβουλίου.

Εξήντα χρόνια συμπληρώνονται έφέτος από τη μεγάλη έθνική τραγωδία του Εικοσιδύο και την έξοδο του Έλληνισμού από την πατρογονική γη της Ιωνίας. Άνέστιοι, άσιτοι άνεργοι κατέφυγαν οι ξεριζωμένοι της Μικρασίας στην έλευθερη Πατρίδα και, από πρόσφυγες πού ήταν, έγιναν οι βασικοί παράγοντες της οικονομικής προόδου και ανάπτυξης, της πολιτιστικής και ανθρωπιστικής ανόδου τούτου του τόπου. Οι κοινοί καύμοι και οι πόθοι, οι κοινές έλπίδες και προσδοκίες, ή προσμονή καλύτερων ήμερών, τό όνειρο του ξαναγυρισμού δέν κατορθώθηκε νά εκπληρωθούν. Άπέμεινε νά πραγματοποιηθή ό μεγάλος έθνικός, πολιτιστικός σκοπός: νά διατηρηθή ή μνήμη των αγαπημένων πατρίδων.

Η Ένωση Σμυρναίων, ως κεντρικό Μικρασιατικό Σωματείο, πάλαιψε σκληρά γιά νά κρατήση άσβεστο τό πνεύμα του Έλληνισμού της Ανατολής και γιά τούτο έχει αποδυθεί σέ ένα σκληρό, πολύχρονο και πολύμορφο άγώνα. Τό νέο Διοικητικό Συμβούλιο της Ένώσεως πού αναδείχτηκε στις εκλογές της 5ης του Απρίλη γνωρίζει καλά τό μέγεθος της ευθύνης πού αναλαμβάνει. Τό έργο της Ένώσεως μας θά συνεχιστεί από τίς νέες δυνάμεις των μελών της. Η πλατειά συμπαράταξη προσφύγων της πρώτης και της δεύτερης γενιάς μέσα στό καινούργιο Διοικητικό Συμβούλιο αποβαίνει άφετηριακό γεγονός, όσον άφορά τό μέλλον του Σωματείου μας και θά έχει ένεργητικό αποτέλεσμα. Η νέα διοίκηση δέν άγνοεί τά προβλήματα και δέν παραβλέπει τίς δυσκολίες πού πρέπει νά ξεπεράσει γιά νά προσχωρήσει στην άποστολή πού της έμπιστεύθηκαν τά μέλη της Ένώσεως.

Η καινούργια πορεία πού αρχίζει τό Διοικητικό Συμβούλιο, μέχρι νά φτάσουμε στον τελικό στόχο, δέν είναι περίπατος σέ άνθόσπαρτη λεωφόρο. Τό πολυθρύλητο θέμα της λειτουργίας του μουσείου, της άνέγερσης του μνημείου, της ίδρυσης της πανεπιστημιακής έδρας, της διδασκαλίας της νεώτατης μικρασιατικής ιστορίας στα λύκεια, άπαιτούν έπιταχτικά νά βρουν τή λύση τους. Δέν μας διαφεύγει άκόμα τό γεγονός ότι οι δραστηριότητες και οι έκδηλώσεις πού προσφέρονται γιά τήν πραγμάτωση των καταστατικών σκοπών της Ένώσεως, προϋποθέτουν όργάνωση καλή, στέγαση σέ κατάλληλο οίκημα, κατάρτηση πλούσιας βιβλιοθήκης, και, φυσικά, τήν εξασφάλιση τακτικών πόρων πού πρέπει νά προέρθουν από τήν άρωγή του Κράτους.

Η αντιμετώπιση των παραπάνω προβλημάτων δέν γίνεται με μεγαλόστομες εξαγγελίες και πομπώδεις διακηρύξεις. Άπαιτείται μιά σειρά από υπεύθυνα και προσηχτικά βήματα. Άκαира άλματα και βεβιασμένες έπιλογές δέν βοηθούν Χρειάζεται άντοχή, έπιμονή, σωφροσύνη και έγκαρτέρηση, άγωνιστική διάθεση και τόλμη γιά νά προχωρήσουμε. Είμαστε έτοιμοι νά άρχίσουμε μιά κινητο-

(Συνέχεια στή σελ. 4)

Ο κόσμος παραληρώντας ύποδέχεται τόν Έλληνικό στρατό.

Μάης 1919- Η Μικρασία Έλληνική

Ήταν 2 του Μάη, 63 χρόνια πριν. Τήν άνοιξη του 1919 ήρθε ή λευτεριά στη Σμύρνη. Ένας πόθος, ένα όνειρο του Έλληνα Μικρασιάτη γίνεται πραγματικότητα, ξαφνικό γεγονός, άπίστευτο.

Αυτή ή επέτειος όπως κάθε χρονιά, έτσι και φέτος ήρθε νά θυμίσει στους Σμυρνιούς, τούς Ίωνες, τούς Αϊβαλιώτες και σ' όλους τούς Μικρασιάτες τήν άπελευθέρωσή τους από τούς Τούρκους. Τήν ξεφρενη χαρά τους. Έλληνική πιά ή γη τους, τόσων χρόνων προσδοκία.

Η λύπη και ή συμφορά αφήνει πιά βαθειά τά σημάδια της από τή χαρά. Σέ λίγο θά έχουμε μιάν άλλη επέτειο: 60 χρόνια από τή Μικρασιατική Καταστροφή.

Μά τώρα είναι Μάης. Κι άς πάμε πίσω 63 χρόνια κι άς ζήσουμε αυτό τό σπουδαίο γεγονός της Έλληνικής Ιστορίας, όπως πολλοί Μικρασιάτες έγραψαν και πολλοί, παιδιά τότε και έφηβοι, θυμούνται με κάθε λεπτομέρεια. Αναδαυλίζουν τή φλόγα των άναμνήσεων, διαλύουν τήν άχλύ πού σκέπασε ό χρόνος. Καθάρια και φωτεινή έρχεται ή θύμηση.

Γράφτηκαν τόσα πολλά γιά τό Μάη του 1919, τί νά πρωτο-άνθολογήσει κανείς.

Άς δούμε τά γεγονότα, σέ περίληψη βέβαια, από τόν χειμώνα του 1918-1919 όπως μας τά δίνει ό ιστορικός μας Δημ. Φωτιάδης:

«..... Στίς 11/24 Δεκ/βρίου άγκυροβολεί δίπλα στό Κουμέρκι (τό τελωνείο, τό ελληνικό άντιτορπικό «Λέων» με κυβερνήτη τόν Ήλία Μαυρουδή. Ο ένθουσιασμός των Έλλήνων φθάνει στό άποκορύφωμά του. Ήταν τό χελιδόνι πού έφερνε στη Σμύρνη τήν έθνική άνοιξη, πού τόσους αιώνες καρτερούσαν οι Μικρασιάτες. Έπειτα από λίγες μέρες άράζει στη Σμύρνη τό νοσοκομειακό πλοίο «Άμφιπρίτη». Πάνω σ' αυτό βρισκόταν ή άποστολή του Έλληνικού Έρυθρού Σταυρού με διοικητή τόν άρχίατρο Τσουνούκα. Άνάμεσα στους άνδρες της άποστολής είμουν κι έγώ με τό βαθμό του δεκανέα. Αποβιβαζόμαστε και παραταγμένοι προχωρούμε προς τό ελληνικό νοσοκομείο «Άγιος Χαράλαμπος» - τό Γραϊκικό καθώς τό έλεγαν - γιά νά εγκαταστήσουμε κέντρο περίθαλψης του πληθυσμού, άνεξάρτητα φυλής και θρησκείας. Η πορεία μας προς τό νοσοκομείο πήρε μορφή θριάμβου. Μας ζητωκραύγάζαν άντρες, γυναίκες, παιδιά και μας έφαιναν με λουλούδια, ρύζι, κουφέτα. Αντικρύσαμε μάτια δακρυσμένα από χαρά, όσο πού βουρκωμένα από συγκίνηση ήταν και τά δικά μας. Ός τό τέλος Απριλίου 1919 βρίσκονταν άγκυροβολημένα στον κόλπο της Σμύρνης τριάντα περίπου συμμαχικά πολεμικά. Μά γιά μας τούς Έλληνες ένα ξεχώριζε, τό πολυθρύλητο καταδρομικό «Άβέρωφ».....»

(Συνέχεια στή σελ. 4)

«Μικρασιατική Βιβλιογραφία» Παύλου Χατζημωυση

Οί καλές, αλλά και οι κακές στιγμές του έθνικού μας βίου, μοιραία επηρέασαν (και επηρεάζουν) και την πνευματική πορεία των ανθρώπων των γραμμών μας. Τό άθανατο '21 λ.χ. έδωσε άφορμή σέ πλείστους όσους λογοτέχνες μας (Βλαχογιάννη, Κόκκινο, Παλαμά, Μαλακάση, Φωτιάδη, Πετσάλη κ.α.π.) ν' ασχοληθούν μ' αυτό και μās χαρίσουν άπειρα χρονικά και άλλα λογοτεχνήματα, όπως ποιήματα, μυθιστορήματα, ιστορίες, θεατρικά κλπ.

Τό ίδιο «ύλικό» δόθηκε, σέ μεταγενέστερους λογοτέχνες μας, από την φοβερή εκείνη κατοχική περίοδο.

Άλλά πιά δημιουργική και παραγωγική, άν επιτρέπεται ή έκφραση, ήταν ή επίδοση των λογοτεχνών μας άπ' άφορμή τή μεγάλη, την άνείπωτη εκείνη Μικρασιατική μας Καταστροφή. Κι' ήταν τέτοια, διότι αυτή ή Καταστροφή ήταν ή μεγαλύτερη και ή πιά σημαντική πού έγινε στό Έθνος μας από κάθε άλλη καταστροφή πού γνώρισε αυτό στό διάβα της Ιστορίας του. Στο 1922 γίνηκε κάτι πού όμοιο του δέν ξανάδε τό Έθνος μας: ξεριζώθηκε όλάκαιρος Έλληνισμός από τις προγονικές του εστίες!

Επομένως, αυτός ό ξεριζωμός κι' αυτά τά τρομερά βιώματα πού έζησε και έπαθε ό εκεί Έλληνας, πριν και μετά τόν ξεριζωμό από τις Άλησμονητες Πατρίδες της Άνατολής (Πόντο, Μικρασία, Καππαδοκία, Άν. Θράκη), έδωσαν - και δίνουν ακόμη, παρά τά τόσα χρόνια πού πέρασαν από τότε - άφθονα έρεθίσματα σ' αυτούς, πού ή φύση τούς προίκισε μέ τό ταλέντο του καλού και ώραιου γραψίματος.

Και δέν είναι σχήμα λόγου, ότι στρατιές όλόκληρες από γηγενείς και πρόσφυγες (κυρίως αυτοί) λογοτέχνες και λογοτεχνίζοντες, χάρισαν στά Νεοελληνικά μας Γράμματα πλήθος όσων βιβλίων ποικίλου περιεχομένου πού αναφέρονταν στην Μικρασιατική Καταστροφή. Όλα τά είδη του έντεχνου Λόγου - φάνηκαν χρήσιμα στους Τεχνίτες της Γραφίδας. Τά βιβλία πού κυκλοφόρησαν από τό 1922 και δώδε (διότι τούτη την στιγμή αυτά μās ένδιαφέρουν) έντάσσονται στη λεγομένη Μικρασιατική Βιβλιογραφία και φυσικά είναι αδύνατο νά καταγραφούν όλα.

Όστόσο, πρώτος άποτόλμησε κάτι τέτοιο ό γνωστότατος και ικανότατος χειριστής του Έντεχνου και προφορικού Λόγου κ. Νίκος Μηλιώρης, πού άσχολήθηκε συστηματικά και γιά πολλά χρόνια μέ την Μικρασιατική Βιβλιογραφία. Μέλος ό ίδιος της Έλληνικής Βιβλιογραφικής Έταιρίας Έλλάδος και συγγραφέας πολλών Βιβλίων, Μικρασιατικού κατά τό πλείστον περιεχομένου, καταγίνηκε μέ πάθος θά λέγαμε και έπιμονή μέ την Μικρασιατική Βιβλιογραφία. Πρώτη γραφή της Μικρασιατικής του Βιβλιογραφίας ύπάρχει άποτυπωμένη στό θαυμάσιο περιοδικό σύγγραμμα της Ένωσης Σμυρναίων «ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΗ ΗΧΩ» και από εκεί ό ίδιος φρόντισε νά βγούν άνάτυπα της εργασίας του, πολλά από τά όποία έχουμε στην κατοχή μας. Είναι αλήθεια δέ ότι οι εργασίες εκείνες του κ. Ν. Μηλιώρη δίνουν στό δημιουργό τους μιά τιμητική πρωτοπορία στό είδος.

Τώρα, κάποιος άλλος - άγνωστός μας - συγγραφέας ό κ. Παύλος Χατζημωυση, άποπειράθηκε κάτι τό επίσης έξαιρετικό: Μιά όλοκληρωμένη και ένσωματωμένη Μικρασιατική Βιβλιογραφία, πού «κωδικοποιημένη», μās παράδωσε άπ' τις εκδόσεις «ΕΡΜΗΣ» τό 1981 γιά εύρύτερη χρήση και μελέτη.

Βέβαια ή εργασία αυτή του κ. Παύλου Χατζημωυση έχει κάποια χαρίσματα: είναι ένιαία, καλύπτει τά χρόνια από τό 1919 1978, έχει όλλοιώτικη ταξινόμηση, είναι πιά εύχρηστη.

Φυσικά, μιά βιβλιογραφία, γιά ένα συγκεκριμένο αντικείμενο, όπως τούτη δώ γιά την Μικρασιατική περίπτωση, ποτέ δέν μπορεί νά είναι τέλεια, γιάτί όλο και θά πλουτίζεται χρονικά, αλλά και στά χρονικά πλαίσια πού αναφέρεται πάλι θάχει και έχει πράγματα - έλλειψεις. Έπί παραδείγματι, από την όγκώδη και τόσο λεπτομερειακή αυτή Μικρασιατική Βιβλιογραφία του κ. Π. Χατζημωυση ξεφυγαν ώρισμένα βιβλία Μικρασιτών συγγραφέων, όπως τά: «ΜΙΚΡΑΣΙΑ ΤΕΛΟΣ», του Τάκη Κόντου, ή τό άλλο «ΚΑΠΟΤΕ ΣΤΑ ΒΟΥΡΛΑ ΤΗΣ Μ. ΑΣΙΑΣ» της Νίτσας Παραρά-Ευτυχίδου. Άλλά και άλλα... Ένώ ό κ. Ν. Μηλιώρης βιβλιογραφικά ύπερτερει σέ έννημέρωση άπ' αυτήν του κ. Π.Χ.

Παρά ταύτα, ή όλη προσπάθεια και ό τρόπος εργασίας του νέου βιβλιογράφου κ. Παύλου Χατζημωυση, είναι άξιέπαινη και άξιοπρόσεκτη. Διότι δόθηκε στη βιβλιαγορά και στους Βιβλιογράφους μιά Βιβλιογραφία μέ πολύ καλά στοιχεία, χρήσιμα και άπαραίτητα γιά τόν μελετητή του χώρου αυτού, όπου άννιζε κάποτε ό Έλληνισμός και από όπου οι ξεριζωμένοι, και δώ, στην Μητέρα Πατρίδα Έλλάδα, καλλιεργούν τά Γράμματα και «άνασταίνουν» στά Βιβλία τους τις Άλησμονητες Πατρίδες τους...

ΑΝΔΡΕΑΣ ΕΛ. ΤΑΤΑΡΙΔΗΣ

Έπανεκδοση έξαντλημένου λευκώματος του ΚΕΝΤΡΟΥ ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Κυκλοφορεί και πάλι στίς εκδόσεις του Κέντρου Μικρασιατικών Σπουδών πού ίδρυσαν οι Μέλπω και Όκτάβιος Μερλιέ, τό λεύκωμα «ό τελευταίος έλληνισμός της Μικράς Άσίας». Πρόκειται γιά τόν κατάλογο της έκθεσης της δραστηριότητας του Κέντρου Μικρασιατικών Σπουδών πού έγινε τό 1974. Τό βιβλίο περιέχει γλαφυρά προλεγόμενα του Όκταβίου Μερλιε πού έκθέτει μέ ένάργεια τό ιστορικό και τά προβλήματα, έπιστημονικά, τεχνικά και όργανωτικά πού αντιμετώπισε τό Κέντρο Μικρασιατικών Σπουδών στην προσπάθειά του νά καταγράψει τή μνήμη της ελληνικής παρουσίας στη Μικρασία.

Τό κύριο σώμα του βιβλίου παρουσιάζει συστηματικά την έρευνα πού έγινε από τό Κ.Μ.Σ. γιά τή συγκέντρωση στοιχείων γύρω από τή ζωή του Έλληνισμού στίς δεκαεπτά έπαρχίες της Μικράς Άσίας. Παρέχονται πολύτιμες γεωγραφικές, δημογραφικές, γλωσσολογικές και κοινωνικές λεπτομέρειες πού δίνουν σαφή έντύπωση γιά τή έκταση της ελληνικής παρουσίας στη μικρασιατική χερσόνησο, αναγράφονται οι οικισμοί γιά τούς όποιους τό Κ.Μ.Σ. έχει συγκεντρώσει ύλικό στό άρχειο του και έπισημαίνονται άλλα στοιχεία γιά την έρευνα πού συντελέστηκε, όπως ή σύνταξη χαρτών και τοπογραφικών σκαριφημάτων, ή συλλογή χειρογράφων και κωδίκων και ή συγκέντρωση πλούσιας φωτογραφικής τεκμηρίωσης. Ό τόμος περιέχει πλούσια εικονογράφηση από τό φωτογραφικό άρχειο του Κ.Μ.Σ. πού τόν κάνει ένα άνεπανάληπτης σημασίας λεύκωμα της ιστορικής παρακαταθήκης του μικρασιατικού έλληνισμού.

Η έκδοση αυτή άποτελεί ένα άπαραίτητο έργαλείο έρευνας γιά κάθε σοβαρό μελετητή του μικρασιατικού έλληνισμού, αλλά συγχρόνως και ένα ώραιο άπόκτημα πού έξοικειώνει τό γενικό αναγνώστη μέ ένα τεράστιας σπουδαιότητας τμήμα της εθνικής μας κληρονομιάς. Έξαντλημένο από χρόνια τό λεύκωμα άποτελούσε άντικείμενο συνεχούς ζήτησης του κοινού. Έπανεδόθηκε έφέτος έγκαινάζοντας μιά σειρά εκδόσεων μέ τις όποιες τό Κέντρο Μικρασιατικών Σπουδών τιμά τά εξηντάχρονα της Μικρασιατικής Καταστροφής. Τό πρόγραμμα αυτό περιλαμβάνει εκτός από τόν τρίτο τόμο του έπιστημονικού δελτίου τούς Κ.Μ.Σ., τό δεύτερο τόμο της Έξόδου μέ μαρτυρίες από τις έπαρχίες της Κεντρικής Μικρασίας και ένα ειδικό άφιερωματικό τόμο έπιστημονικών μελετών γύρω από την Καταστροφή, τό ιστορικό της πλαίσιο και τις συνέπειές της.

ΧΡΟΝΙΚΟ ΠΟΝΟΥ...

Η μανία του νεοέλληνα νά πηγαίνει παντού έπωχούμενος, είτε μέ μοτοποδήλατο, είτε μέ αυτοκίνητο, έχει δημιουργήσει τό περίφημο κυκλοφοριακό πρόβλημα και παράλληλα και τό καθημερινό πρόβλημα των άπειρων άτυχημάτων, πού άλλα άποβαίνουν θανατηφόρα και άλλα άφίνουν έπώδυνες άναπηρίες. Σ' έλάχιστες δέ περιπτώσεις τροχαίο άτύχημα νά καταλήξει σέ πλήρη άποκατάσταση της υγείας του παθόντος. Ό γράφων πάντως έπειδή έχασε τόν πατέρα του τό 1973 άπ' ένα δαιμονιώδες τρέχοντα νεαρό, άπεχθάνεται τή ρόδα και πονεί ή ψυχή του, διότι οι Έλληνικοί δρόμοι σχεδόν κάθε μέρα βάφονται μέ αίμα άθώνων και άνυπόπτων διαβατών από άπρόσεκτους και ένθουσιώδεις όδηγούς, κατά τό πλείστον νεαρās ηλικίας.

Όπως τό ίδιο λυπήθηκε, όταν έντελώς τυχαία, πληροφορήθηκε γιά την από τροχαίο άτύχημα περιπέτεια της διαλεχτής λογοτέχνιδάς μας κ. Όλγας Βατίδου.

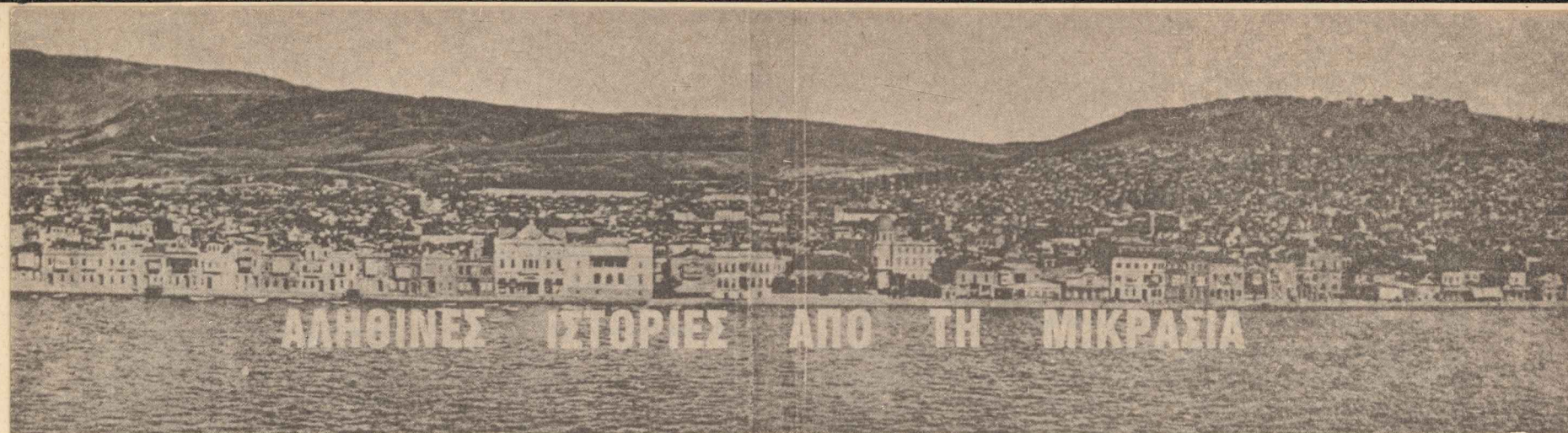
Λοιπόν, ποιός νά τό περίμενε ότι αυτό τό άτυχές συμβάν, θά στεκόταν άφορμή νά γίνει βιβλίο από την κ. Όλγα Βατίδου; Κι όμως όταν ό άνθρωπος έχει μέσα του κεινη την ιερή φλόγα πού λέγεται πνευματική άνησυχία, κι' αυτό ακόμα τό άτυχές συμβάν ενός τροχαίου τραυματισμού, πού θά του στοιχίσει καθήλωση γιά πολλούς μήνες στό κρεβάτι του πόνου, παίζει δημιουργικό ρόλο στην πνευματική του πορεία.

Περί Όλγας Βατίδου περιπτό νά προσέχω τά τυπικά και καθιερωμένα διότι τό έργο της είναι τόσο πλούσιο και τόσο πολυδιάστατο (πεζο-στίχος-ταξιδιωτικό) πού κάνει άνιαρή την δική μας παρουσίαση.

Όστόσο ή διαρκώς προσφέρουσα αυτή Μικρασιάτισσα στά Γράμματά μας, έρχεται νά μās δώσει σέ ήμερολογιακή μορφή μιά άσχημη στιγμή της ζωής της. Όύμα των δαιμόνων της ασφάλτου (των μοτοποδηλάτων) έμεινε γιά μήνες «φιλοξενούμενη» σέ κάποιο αθηναϊκό νοσοκομείο. Αυτή δέ ή άκούσια παραμονή της σ' ένα χώρο, όπου κυριαρχεί τό φάσμα του θανάτου, την έκανε ώστε νά καθίσει και νά καταγράψει, μέρα τή μέρα, τούς στοχασμούς της σ' ένα χαρτί.

(Συνέχεια στη σελ. 10)

ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΗ ΗΧΩ

«ΑΦΗΓΗΣΗ» του Β. ΣΙΤΑΡΕΝΙΟΥ

Συνέχεια από τό προηγούμενο

Τήν άλλη μέρα τ' άπόγευμα φτάσαμε στην Κατάνη. Εκεί μās είπανε ότι την επόμενη μέρα θά μās έστελναν στον Πειραιά μέ πλοίο της ίδιας εταιρείας πού έκανε την γραμμή προς Πειραιά-Κωνσταντινούπολη-Μαύρη θάλασσα και φυσικά μέ όλα τά έξοδα πληρωμένα. Τό άπόγευμα βγήκαμε έξω στην Κατάνη όλη ή παρέα, ό κύριος Κώστας, οι δυο γυναίκες και έμεις ή δυο πού προτεινάμε νά πάμε σέ κανένα εστιατόριο νά φάμε. Έπειδή όμως εστιατόριο δέν βρήκαμε άναγκαστήκαμε νά ρωτήσουμε έναν άστυφύλακα ό όποιος και ευγενέστατα μās πήγε σ' ένα μαγειριό. Έγώ παρήγγειλα πατάτες μέ κρέας και πριν προλάβω νά τά τελειώσω μου ήρθε και τό δεύτερο πιάτο, μιά μακαρονάδα την όποία έτοιμάζαν εκείνη τή στιγμή έχοντας πάντα νερό νά βράζει. Μαζί μέ τά μακαρόνια όμως τό γκαρσόνι μούφερε πηρούνι, μαχαίρι και κουτάλι. Ταιπάω μιά πιρουινιά, πώ νά τή βάλω στό στόμα μου αλλά τά μακαρόνια άκούμπαναν στό πιάτο, σκάνωμαι όρθιος αλλά αυτά εξακολουθούσαν ν' άκουμπούνε στό πιάτο. Άρχισε νά γελάει όλη ή παρέα μου. Τότε ένας κύριος πού καθότανε άπέναντί μας και έτρωγε μέ είδε και μου είπε σέ άπαιστο ελληνικήν: «Κύριε, δέν άρκεί μόνον τό πηρούνι γιά νά φάτε τά μακαρόνια, γι' αυτό σās έφεραν και τό κουτάλι», και μου έδειξε τόν τρόπο. «Στη πατρίδα μας, του είπα και έγώ, τά σπάνε και τά ρίχνουν τό βραστό νερό κι έπειτα τά τρώς μέ μικρές μπουκιές. Άλλά πώς θά τούς πούν μακαρονάδες τούς Ιταλούς, έχουν τ' όνομα έχουν και τή χάρη. Είδα και κάτι άλλο παράξενο στην Κατάνη: Ένα κοπάδι από κατοίκους πού περιφερόταν μέσ στους δρόμους και ό τσοπάνης τους χτυπούσε τις πόρτες και οι νοικοκυρές βγαίνουν μ' ένα κασαρόλι και άρμέγανε γάλα. Τελικά πήγαμε στό πλοίο μας και ήσυχάσαμε. Τήν άλλη μέρα τό πρωί άφού άποχαρήτησαμε τόν κυρ-Κώστα και τις γυναίκες μās πήρανε και μās πήγανε σ' ένα άλλο πλοίο της ίδιας εταιρείας πού φόρτωνε πορτοκάλια, λεμόνια και μανταρίνια. Μέσα στό καράβι βρισκόντουσαν και πολλές οικογένειες Ιταλών πού γύριζαν στη Σμύρνη και Κωνσταντινούπολη άπ' όπου είχαν διωχτεί κατά τόν Ιταλο-τουρκικό πόλεμο. Εκεί βρήκαμε ακόμα κι έναν Έλληνα, ένα Χιώτη ναυτικό πού τόν έλεγαν Σίδερχ και άρχισε νά μās λέει γιά την άδελφή του πού δούλευε υπέρτρια στην όδο Μαυροματαίων. Τό καράβι έπρόκειτο νά ξεκινήσει κατά τις πέντε τό άπόγευμα αλλά εκείνο εξακολουθούσε νά φορτώνει, γεμίζοντας όλους τούς διαθέσιμους χώρους του μέχρι και τούς διαδρόμους. Ό καπετάνιος φώναζε ότι δέν είχε καμιά εύθυνη αυτός γιά την τύχη αυτού του τεράστιου φορτίου, αλλά ό φορτωτής του είπε νά τά πάρη και ότι θέλουν άς γίνουν. Επitéλους ύστερα από μιάμιση ώρα κατορθώσαμε νά ξεκινήσουμε. Άναγκαστικά καθόμαστε στίς καμπίνες μας γιάτί μέσα στους διαδρόμους δέν μπορούσες νά κινηθείς. Όταν βγήκαμε στην άνοικτή θάλασσα τό πλοίο άρχισε νά κουνάει πάρα πολύ έτσι έπαψαν τά τραγούδια και οι φωνές και άρχισαν τά «άχ» και τά «βάχ», άλλος έκανε έμετό και άλλος μούγκριζε και μόνον έγώ και ό Σίδερχ είχαμε μείνει άνεπηρέαστοι από τή φορητότητα. Τό μόνο πού μπορούσαμε νά κάνουμε ήταν ν' άνοιξουμε ένα καφάσι λεμόνια και νά τό μοιράσουμε στους επιβάτες οι όποιοι άφού τά δάγκωναν τά μύριζαν και έτσι ανακουφιζόντουσαν. Στίς όκτώ τό βράδυ μās φέραν τό φαί: μακαρόνια μέ κόκκινη σάλτσα και κάτι μακρουλά κομμάτια κρέας μαζί μ' ένα μπουκάλι κρασί γιά τόν καθένα. Άλλά μέσα κεί ποιος νά φάει; Μόνον έγώ κι ό Σίδερχ πήγαμε σέ μιά γωνιά και φάγαμε. Άφού τελειώσαμε ό Σίδερχς μέ ρώτησε πώς βρήκα τό γεύμα.

– Περιφίμω άπάντησα έγώ, αλλά γιάτί ρωτάς; – Γιατί αυτό τό κρέας πού είχαν άπάνω ήταν βατραχοπόδαρα. Άλλά μήν στενοχωριέσαι, τί βατραχοπόδαρα τί σπουργίτια, τό ίδιο κάνει.

Σκασμένοι στά γέλια πήραμε τό φρούτο μας, πορτοκάλι και μανταρίνι από τά καφάσια και μετά πήγαμε στην κουκέτα μας και κοιμηθήκαμε τόν ύπνο του δικαίου. Η θάλασσα είχε καλμάρει και τό πρωί κατά τις δέκα βρισκόμαστε στον Πειραιά. Η χαρά μας πού βρισκόμαστε στην πατρίδα

δέν περιγράφεται. Ό Άντρέας έφυγε γιά νά παρουσιάσει τό φρουραρχείο κι έγώ μέ τόν Σίδερχ έπήγαμε στην παραλία του Πειραιά σ' ένα ξενοδοχείο πούξερε ό Σίδερχς τόν «Έρμη». Ό Σίδερχς μέ παρακάλεσε νά τόν συνοδεύσω μέχρι την όδο Μαυροματαίων στην Άθήνα γιά νά δει την άδερφή του πού δούλευε εκεί. Δέχτηκα μέ μεγάλη χαρά βρίσκοντας έτσι εύκαιρία νά δώ και την Άθήνα λίγο και νάμαστε σέ λίγο στον ήλεκτρικό σιδηρόδρομο και κατόπιν στην Άθήνα. Ρωτώντας πās στην Πόλη, όπως λένε, και μεις ήρθαμε στην όδο Μαυροματαίων και βρήκαμε τό σπίτι πού γυρεύαμε. Μās δέχτηκαν καλά και άφού μās κέρασαν καφέ και γλυκό ό Σίδερχς ύποσχέθηκε στην άδερφή του ότι θά πήγαινε πριν φύγει νά την ξαναδη γιάτί εκείνη ήθελε νά στείλη μερικά πράγματα στους γονείς τους. Έπειτα γυρίσαμε στον Πειραιά και πήγαμε στά πρακτορεία νά δούμε πότε έχει καράβι γιά την Άλεξάνδρεια. Μου είπαν ότι σέ δύο μέρες θά περνούσε τό ρωσικό καράβι γιά Άλεξάνδρεια και Πόρτσάιντ και μ' αυτό μπορούσαμε νά φύγουμε.

Συνέχεια στό επόμενο

ΟΡΦΑΝΟΤΡΟΦΕΙΟ «ΜΕΛΙΣΣΑΣ»

Κοριτσάκι του Όρφανοτροφείου Σμύρνης σέ μιά έκδρομή της «Μελίσσης» στό παλιό παραθαλάσσιο κέντρο της Θεσσαλονίκης τό «Μπεχτούνάρι». Στο μέσον άκριβώς καθισμένη κατάχαμα στη χλόη ή μικρή νοικοκυρούλα του Όρφανοτροφείου Σμύρνης ή Βασιλείτσα Οικονόμου, πού συνέχισε και άργότερα στη «Μέλισσα» νά φροντίζει όπως και οι μεγάλες γιά την τάξη ή την συντήρηση της ιματιστικής των. Στην άκρη δεξιά μιά όρφανη γονατιστή μέ τά χέρια πίσω είναι ή Ευαγγελία Ροδίτου. Κατά την ανακατάληψη του Αϊδινίου όταν οι Τούρκοι έσφαξαν όμαδικά τούς προσκόπους του και πολλούς άλλους κατοίκους του τό κοριτσάκι βρέθηκε από τόν Έλληνικό Στρατό κάτω από μιά αναποδογυρισμένη ντουλάπα μέ σπασμένο χεράκι στον άριστερό βραχίονα και τό μετέφεραν στη Σμύρνη όπου και τό παρέδωσαν στό Όρφανοτροφείο. Ήταν όμως μοιραίο νά ύποστη και την άλλη ταλαιπωρία της φωτιάς στη Σμύρνη και συνέχεια τί κακουχίες τετράμηνης προσφυγιάς ως πού νά τακτοποιηθούμε στη «Μέλισσα». Στην πρώτη σειρά τό κοριτσάκι δεξιά έαπλωμένο στη χλόη είναι ή Ίω. Δεσύπηρ της εύπόρου οικογενείας της Σμύρνης του Πέτρου Δεσύπηρ πού έμεινε αιχμάλωτη στους Τούρκους κατά την ύποχώρηση. Επίσης καθισμένη στο κάθισμα άνάμεσα στά όρφανά ή Πρόεδρος της «Μελίσσας» Δις Άλεξάνδρα Νικολαΐδου και στο πλάι της χαμηλότερα ή διεύθυντρια του Όρφανοτροφείου της Σμύρνης Δις Αικατερίνη Κοντοστάθη. Όπισθεν όρθιος ό Δεσποινίδας του Διοικητικού Συμβουλίου της «Μελίσσας», Άπό δεξιά: Δ. Πολίτου (Βυζά) Μαρ. Άθανασιάδου (Μπεράκη), Δέλλιου, Κορέση, Άλντιντό, Άνδρεοπούλου.

Κυρίες και Κύριοι,

Τό Δ.Σ. της 'Ενώσεως, συμπληρώνοντας σήμερα και το δεύτερο έτος της θητείας του, εμφανίζεται ενώπιόν σας γιά νά σάς ενημερώσει, σύμφωνα μέ την καταστατική διάταξη, επί της δραστηριότητος πού άνεπτυχξη εις τούς διαφόρους τομείς πού όρίζονται από τούς σκοπούς του Σωματείου. Διά νά άναπτυχξη αυτή ή δραστηριότητα του δευτέρου έτους έχρησιάσθη νά ύλοποιηθούν αποφάσεις του Δ.Σ. οι όποιες ελήφθησαν κατά την διάρκεια όκτώ συνεδριάσεων.

Τό Προεδρείον και τά μέλη του Δ.Σ. πού έτιμήθησαν μέ την ψηφού σας κατά την Γ.Σ. της 16ης 'Απριλίου 1980 αισθάνομαι ιδιαίτεράν ύπερηφάνεια διότι έφέτος συμπληρώνονται 60 έτη από τό μαύρο 1922, κατά την διάρκεια τών όποιων, οι έξερζωθέντες από την γενέτειρά των διετήρησαν τό ψυχικόν μεγαλείον νά διασώσουν τίς παραδόσεις της, συνεργαζόμενοι σέ 3 γενεές υπό την σκέπη της 'Ενώσεως μας. Κατ' αυτόν τόν τρόπον τό 1982 βρήκε τό Σωματείο μας σέ πλήρη όργανισμό πού άποσκοπεί εις την διάδοσιν, σέ όλόκληρο τόν 'Ελλαδικό χώρο, του Μικρασιατικού θέματος.

'Απερχόμενοι σάς ενημερώνομε επί του έργου της Διοικήσεως και κατά τό δεύτερον έτος της θητείας του, αναλυτικά κατά τομείς, και εύχόμεθα εις τούς συνεχιστάς πού θά προέλθουν από την άποψινή ύμφοφορία σας νά οδηγήσουν τό σκάφος της 'Ενώσεως μέ την ίδια έπιτυχία προς τόν λιμένα της δεύτερης έξηκονταετίας του.

1. ΕΚΔΟΤΙΚΟ

α) Τό κυριώτερον μέσον προβολής και έπικοινωνίας μαζί σας, ή έφημερίδα μας ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΗ ΗΧΩ συνέχισε κανονικά την έκδοσίν της άφού κατεβλήθη προσπάθεια από την Συντακτική 'Επιτροπή υπό την Προεδρείαν του 'Αντ/δρου κ. Καλλιγέρη νά βελτιώνεται συνεχώς ή ύλη της ένδιαφέροντα μικρασιατικά και έπίκαιρα θέματα και νά προσελκύη περισσότερους συνεργάτας έκ τών μελών μας.

Γιά πολλοστή φορά, κατά τη διάρκεια Γενικών Συνελεύσεων, σάς δηλούμεν και σήμερα ότι ή δωρεάν διάθεσις της άποτελεί άληθινό άθλον λόγω τών οικονομικών δυσχερειών πού αντιμετώπιζομεν έξ αίτίας τών γενικών ανατιμήσεων.

β) έξετυπώθη και έκκυκλοφόρησε ό 17ος τόμος τών Μικρασιατικών Χρονικών, μέ άρκετη καθυστέρηση, και ήδη ήρχισεν ή διαδοσίς της συλλογής της ύλης του 18ου τόμου ως και ή προσπάθεια άνατυπώσεως τών έξαντληθέντων τόμων 1ου, 5ου, 6ου και 7ου ώστε νά κοσμήσουν τίς βιβλιοθήκες όλων έκ τών νεωτέρων μελών μας δέν έπρόφθασαν νά τούς προμηθευθούν.

γ) 'Υπήρξεν τόσο μεγάλη ζήτηση του βιβλίου του C. HORTON έν μεταφράσει «Η κατάρα της 'Ασίας», εις την έκδοσιν του όποιού ή 'Ενωσις μετέσχεν μετά της 'Εστίας Ν. Σμύρνης και 2 θρακικών Σωματείων ώστε μετά την ταχεία έξάντλησιν της πρώτης έκδόσεως, άνετυπώθη και ήδη παρελάβομεν 2.000 αντίτυπα, εύρισκόμενα εις την διάθεσιν τών μελών μας.

δ) 'Αναμένεται έντός τών ήμερών ή κυκλοφορία του βιβλίου του 'Ελευθ. Κασιάνη «Τά Θυάτεια» ΤΟ ΑΞΑΡΙ» μέ τέραστια καθυστέρηση, μη όφειλουμένη εις την 'Ενωσιν, ή όποια μετέσχε εις την χρηματοδότησιν της έκδόσεως του δι' άποφάσεως του Δ.Σ. κατά την συνεδρίασιν του της 13/4/1979. Εις τό σημείο τουτο παρακαλούνται ιδιαίτερώς τά μέλη μας νά προμηθευθούν τό βιβλίον άμα τη έκδόσει του ώστε νά δυνηθώμεν νά επανεισπράξουμε τό ήδη καταβληθέν ποσόν τών 60.000 δρχ. 'Άλλωστε τό αναφερόμεν εις την ιστορικήν πολιτείαν της Μικράς 'Ασίας από τά άρχαία χρόνια έως την μικρασιατική καταστροφή βιβλίον του έκλεκτου συγγραφέως και μέλους μας προβλέπεται έξαιρετικά ένδιαφέρον.

2. ΕΠΑΘΛΑ

α) Την 21 Δεκεμβρίου 1981 εις ειδικήν τελετήν πραγματοποιήθηκε ή άπονομή του ΑΡΩΝΕΙΟΥ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟΥ ΕΠΑΘΛΟΥ. 'Η έπιτροπή κρίσεως άποτελούμένη έκ τών κ.κ. Τάσου 'Αθανασιάδη, Εύαυ. Μόσχου, 'Ηλία Σιμπούλου, Νίκου Τουτουντζάκη και της συμβούλου μας κας Καρατζοπούλου άπένειμε τό χρηματικό βραβείον τών δρχ. 20.000 εις τόν κ. Χ. Σαμουηλίδην διά τό βιβλίον του «Τό ΛΑ:Ι'ΚΟ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΟ ΘΕΑΤΡΟ ΤΟΥ ΠΟΝΤΟΥ, και τόν έπαινον εις τόν κ. Π. Καλέλην διά τό βιβλίον του «ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ άπ' την άξέχαστη Μικρά 'Ασία.

β) 'Η έπιτροπή κρίσεως του «ΜΗΤΣΟΡΕΙΟΥ ΕΠΑΘΛΟΥ» μελετά ήδη τά ύποβληθέντα προς κρίσιν βιβλία και άναμένεται ή άποφασίς της. 'Η «'Ενωσις» εύχαριστεί την χήραν του άειμνήστου συμβούλου μας Κώστα Μήτσου διότι σεβόμενη την μνήμην του έδέχθη την συνέχισιν του άνωτέρου έπαθλου.

γ) Τέλος ή συμβουλός μας κα Μαρία Καρατζοπούλου κατέθεσεν εις τό Ταμείον μας δρχ. 10.000 ίνα καταβληθούν ως έπαθλον εις έρευνήτην

τών άρχείων του 'Υπουργείου έξωτερικών διά στοιχεία της έν γένει ανθρωπιστικής δράσεως του Γενικού Προξένου της 'Αμερικής έν Θεσ/νίκη GEORGE HORTON κατά τά έτη του πρώτου Παγκοσμίου Πολέμου 1917-1919.

3. ΤΕΛΕΤΑΙ-ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ

α) Την 13ην 'Απριλίου 1981 έγένητο, εις την αίθουσαν μας, προβολή μέ θέμα «ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΑ-ΑΓΙΟΙ ΤΟΠΟΙ».

Τό έργον ειχεν έπιμεληθεί ό Συμριναίος Καθηγητής κ. Κώστας Βαμβακάς. Την προβολήν έπρόλογισεν ό 'Αντιπρόεδρος κ. Καλλιγέρης.

β) Την 13ην Σεπτεμβρίου 1981, 59 χρόνια μετά την καταστροφή ή ΕΝΩΣΙΣ πιστή, εις τās παραδόσεις άπέτιε φόρο τιμής εις τά θύματα τών σφαγιασθέντων συμπατριωτών μας σέ σεμνή τελετή έμπροσθεν του άγάλματος του 'Εθνομάρτυρος Χρυσοστόμου. Κατετέθησαν στέφανοι δάφνης έκ μέρους της ΕΝΩΣΕΩΣ μας και του Συλλόγου τών Εύαγγελικώνων. Παρέστησαν πολλά μέλη μας και εκπρόσωποι άδελφών Σωματείων. 'Ωμίλησεν ό Πρόεδρος κ. Παυλίδης.

γ) Την 20ην Σεπτεμβρίου 1981 επί τη συμπληρώσει 10ετίας από του θανάτου του έπιδέκτου συμπατριώτου και μέλους μας Νομπελίστα Γιώργου Σεφέρη όργανώθη όμιλία εις την αίθουσαν της 'Αρχαιολογικής 'Εταιρίας μέ όμιλητήν τόν διαπρεπή Καθηγητήν κ. Γεώργιον Τενεκίδην και θέμα «ΣΕΦΕΡΗΣ ό Οικουμενικός Ποιητής από την 'Ιωνία».

Τήν εκδήλωσιν έτίμησεν μέ την παρουσίαν της ή άδελφή του Σεφέρη κ. 'Ιωάννα Τσάτσου και παρέστησαν, έκτός τών μελών μας πού έκάλυψαν την κατέμεστη αίθουσαν, εκπρόσωποι του Διπλωματικού, του Πνευματικού και Πολιτικού κόσμου της Χώρας, εκπρόσωποι άδελφών Μικρασιατικών Σωματείων και του Δήμου 'Αθηναίων. Τόν όμιλητήν έπρόλογισε ό Πρόεδρος κ. Παυλίδης.

δ) 'Η μνήμη του 'Αγίου Πολυκάρπου έορτάσθη ως και πέρσι, εις τόν 'Ιερόν Ναόν του 'Αγίου Γεωργίου Καρύτου, όπου έτελέσθη έσπερινός μετ' άρτοκλασίαις και άκολουθως εις την στέγην μας διενεμήθησαν τ' άρτίδια της άρτοκλασίας και προσεφέρθησαν άναψυκτικά. 'Ο κ. Μ. Ξηρέας άνεφέρθη δι' όλίγων εις τόν βίον του 'Αγίου Πολυκάρπου και ή εκδήλωσις έκλεισεν μέ την άνάγνωσιν του προγράμματος, τό όποιον κατήρτησε, τό Διοικητικόν Συμβούλιον διά τόν έορτασμόν τών 60 ετών από της καταστροφής, περιέχον μεταξύ τών άλλων και αίτημα διά την άγιοποίησην του Χρυσοστόμου. Τό πρόγραμμα τουτο άνεκοινώθη δι' έγκυκλίου της ΕΝΩΣΕΩΣ προς όλα τά Μικρασιατικά Σωματεία.

ε) Τέλος εις τās 23 του παρελθόντος μηνός Μαρτίου ό φιλόλογος κς Δημήτρης Κλειδάς, μέλος της ΕΝΩΣΕΩΣ μας ώμίλησεν επί τῷ έορτασμῷ της 'Εθνικής Παλιγγενεσίας του 1821 μέ θέμα: «'Η συμβολή της Μ. 'Ασίας στόν 'Αγώνα του 1821».

4. ΣΥΝΕΣΤΙΑΣΕΙΣ ΧΟΡΕΟΣΠΕΡΙΔΕΣ

α) Την 23ην Νοεμβρίου μέ συντροφιά τό μαέστρο Χρήστο Μουραμπά τά μέλη μας προκεκάθησαν εις συνεστίαισιν εις τό ξενοδοχείον «ΒΑΣΙΛΕΩΝ ΜΕΛΑΘΡΟΝ». Κατά την διάρκεια της έπιτυχούς αυτής εκδήλώσεως ό Πρόεδρος κ. Παυλίδης άπηύθυνε χαιρετισμόν προς τούς παρευρεθέντας και όμίλησεν ό έπίτιμος Πρόεδρος της ΕΝΩΣΕΩΣ κ. Ν. 'Αρώνης.

β) Την 23ην 'Ιανουαρίου 1982 μέ την καθιερωμένη πλέον λαμπρότητα, έγένητο ή τελετή της κοπής της Συμρινέικης Βασιλειόπιπτας, εις τās πολυτελείς αιθούσας του ξενοδοχείου της «Μ. Βρεττανίας». Και κατά την διάρκεια της εκδήλώσεως αυτής όπως και πέρσι τό Δ. Συμβούλο άπένημε διπλώματα τιμής εις διαπρέψαντας Μικρασιάτας του Κοινοβουλίου, τών Δικαστικών- 'Αρχών και του Πνεύματος. Μεταξύ τών τιμηθέντων και ό 'Υπουργός κ. Εύαυ. Κουλουμπής, μέλος της 'Ενώσεως μας. 'Οπως πάντα τό συγκρότημα του Χ. Μουραμπά διεσέκδαε τούς καλεσμένους μας. Θά πρέπει νά τονίσωμεν γιά μία άκόμη φορά την καθιερωμένη πλέον προσφοράν του έκλεκτου μας μέλους κ. Γεωργίου Κατραμπούλου τών 12 άσημένιων μενταγιόν διά τούς τυχερούς της Βασιλειόπιπτας.

Μετά ένα σύντομον χαιρετισμόν, πού άπηύθυνε ό όμιλών προς τούς παρευρεθέντας, ώμίλησεν ό Πρόεδρος της ΕΝΩΣΕΩΣ και έκ τών τιμηθέντων ηύχαρίστησεν ό 'Υπουργός κ. Κουλουμπής και ό 'Ακαδημαϊκός κ. Κυδωνιάτης.

Τās άνωτέρω εκδηλώσεις έπιμελήθη ή έπιτροπή εκδηλώσεων, άποτελούμένη έκ του 'Αντιπρόδρου κ. Καλλιγέρη και τών συμβούλων μας κας Γκούφα και τών κ. Ζαφειριάδη, Κέντρου και Βιδωρή μέ την συνδρομήν του Προεδρείου και του προσωπικού της ΕΝΩΣΕΩΣ.

5. ΕΚΔΡΟΜΑΙ

α) Την 23ην Μαΐου 1981 ή ΕΝΩΣΙΣ έπραγματοποίησε 4ήμερον εκδρομήν εις την Πελοπόννησον. Οι εκδρομείς διήλθον από πολλές πόλεις και έπεσκέφθησαν ιστορικούς χώρους μουσειά και άρχαιότητες, μνημεία, εκκλησίες κ.λ.π. Μεταξύ αυτών την άρχαίαν 'Επίδαυρον και την 'Ολυμπίαν. Τούς μετέχοντας έξενάγησεν ό κ Μ. Ξηρέας μέλος της ΕΝΩΣΕΩΣ και πρώην 'Αντιπρόεδρος του Δ.Σ.

β) Την 30ην 'Οκτωβρίου έως 2αν Νοεμβρίου έπραγματοποιήθη δευτέρα εκδρομή έντός του 1981, εις Δυτικήν 'Ελλάδα. Οι εκδρομείς έπεσκέφθησαν την 'Αμφιλοχίαν, 'Αρταν, άρχαίαν Νικόπολιν, Πάργαν, Πρέβεζαν, Μεσολόγγι και Ναύπακτο.

Αι άνωτέρω εκδρομαί όργανώθησαν μέ την έπιμέλειαν του 'Αντιπρόδρου κ. Καλλιγέρη.

6. ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΕΙΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΑΔΕΛΦΩΝ ΣΩΜΑΤΕΙΩΝ

'Η ΕΝΩΣΙΣ συνεχίζοντας την άρμονικήν συνεργασίαν μέ τά άδελφά Μικρασιατικά Σωματεία μετέσχεν διά μελών του Προεδρείου και του Δ. Συμβουλίου εις τās κάτωθι εκδηλώσεις των.

α) Την 10ην Μαΐου 1981 εις την ΕΣΤΙΑΝ Ν. ΣΜΥΡΝΗΣ όπου έτιμήθη ή μνήμη του μεγάλου φιλέλληνος GEORGE HORTON.

β) Την 27ην Μαΐου 1981 εις την αίθουσαν της 'Αρχαιολογικής 'Εταιρίας όπου ό «ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΜΕΓΑΛΟΣΧΟΛΙΤΩΝ» όργάνωσε τελετή επί τη 528η έπετειώ της 29ης Μαΐου 1453.

γ) Την 7ην Σεπτεμβρίου 1981 εις την αίθουσαν της 'Αρχαιολογικής 'Εταιρίας εις εκδήλωσιν όργανωθεισάν, υπό τών συνεργαζόμενων Κωνσταντινουπολιτών Σωματείων, επί τη έπετειώ τών 'Θλιβερών γεγονότων της 6ης και 7ης Σεπτεμβρίου 1955 στήν Πόλη.

δ) Την 14ην Σεπτεμβρίου 1981 εις την ΕΣΤΙΑΝ Ν. ΣΜΥΡΝΗΣ εις την τελετήν μνημοσύνης τών άληθμονήτων 'Ελληνικών Πατρίδων και τών μαρτυρικών σφαγιασθέντων άδελφών μας.

ε) Την 4ην 'Οκτωβρίου εις Ν. Σμύρνην εις εκδήλωσιν του Συλλόγου Περγαμηνών διά τούς σφαγιασθέντας υπό τών Τούρκων συμπατριώτας των.

στ) Την αυτήν ήμέραν εις εκδήλωσιν πολλών Μικρασιατικών Σωματείων εις Νίκαια όπου έτελέσθη μνημόσυνον υπέρ άναπαύσεως τών ψυχών τών θυμάτων της Μικρασιατικής Καταστροφής.

ζ) Την 31ην* 'Οκτωβρίου 1981 εις την ΕΣΤΙΑΝ Ν. ΣΜΥΡΝΗΣ όπου έτελέσθη άρχικά θρησκευτικό μνημόσυνον εις την 'Αγίαν Φωτεινήν και άκολουθως εκδήλωσις εις την αίθουσαν τελετών της ΕΣΤΙΑΣ επί τη συμπληρώσει 3ετίας από του θανάτου του άειμνήστου Προέδρου μας καθηγητού Μιχαήλ 'Αναστασιάδη.

η) Την 29ην Νοεμβρίου 1981 εις εκδήλωσιν της «ΕΝΩΣΕΩΣ ΚΥΔΩΝΙ-ΑΤΩΝ» επί τη έορτή του πολιούχου τών ΚΥΔΩΝΙΩΝ 'Αγίου Γεωργίου του Χιοπολίτη εις τόν 'Ιερόν ναόν της 'Αγίας Παρασκευής Ν. Σμύρνης.

θ) Την 13ην Δεκεμβρίου 1981 εις τελετήν όργανωθεισάν υπό της 'Ερανικής 'Επιτροπής άνεγέρσεως άδριάντα του 'Εθνομάρτυρα Χρυσοστόμου εις την πλατείαν Δαβάκη της Νικαίας. 'Εγένοντο τ' άποκαλυπτήρια της προτομής και έπηκολούθησεν δεξίωση εις την αίθουσαν τελετών της ΕΝΩΣΕΩΣ ΣΜΥΡΝΑΙΩΝ ΝΙΚΑΙΑΣ & ΠΕΙΡΑΙΩΣ.

ι) Την 16ην Δεκεμβρίου 1981 εις την ΕΣΤΙΑΝ Ν. ΣΜΥΡΝΗΣ εις φιλολογικόν μνημόσυνον επί τη συμπληρώσει 10ετίας από του θανάτου του Νομπελίστα Γιώργου Σεφέρη μέ κύριον όμιλητήν τόν έπίτιμον Πρόεδρόν μας κ. Νικόλαο 'Αρώνη. Θέμα της όμιλίας του «ΕΝΘΥΜΗΜΑΤΑ από την έφηβεία του ΓΙΩΡΓΟΥ ΣΕΦΕΡΗ».

ια') Την 9ην 'Ιανουαρίου 1982 εις την έορτήν της κοπής της βασιλειόπιπτας της ΕΣΤΙΑΣ Ν. ΣΜΥΡΝΗΣ.

ιβ') 'Ομοίως εις την έορτήν της κοπής της πίπτας της ΕΝΩΣΕΩΣ ΣΜΥΡΝΑΙΩΝ ΝΙΚΑΙΑΣ & ΠΕΙΡΑΙΩΣ.

ιγ') Την 1ην Φεβρουαρίου 1982 εις την τελετήν της κοπής της πίπτας της ΕΝΩΣΕΩΣ ΚΑΤΩ ΠΑΝΑΓΙΑΣ και τέλος

ιδ') την 22/3/82 εις την ΕΝΩΣΙΝ ΣΜΥΡΝΑΙΩΝ ΝΙΚΑΙΑΣ επί τῷ έορτασμῷ της έθνικής παλιγγενεσίας.

7. ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

'Εκτός όμως όλων τών άνωτέρω, ή δραστηριότης του διοικητικού συμβουλίου έξετάθη και εις άλλους τομείς, ως κάτωθι:

α) εις την έφημερίδα ΤΟ ΒΗΜΑ της 12/4/81 έδημοσιεύθη ρεπορτάζ εις τόν όποιον ούτε λίγο ούτε πολύ άναφέρετο ότι οι Μικρασιάτες

πρόσφυγες έφεραν στόν 'Ελλαδικό χώρο την συνήθεια της χρήσεως τών ναρκωτικών. Τό δημοσίευμα τουτο προκάλεσε θύελλα διαμαρτυριών και ή αντίδρασις της 'Ενώσεώς μας υπήρξε άμεσα μετά σχετικής έπανορθώσεως. 'Ανάλογον έπιστολήν άπέστειλε προς ΤΟ ΒΗΜΑ και ό κ. Δημήτρης Λιάτσος μέλος της εταιρείας 'Ελλήνων λογοτεχνών. 'Επίσης ή κ. 'Ιφιγένεια Χρυσοχόδου δι' άρθρου της σταλέντος προς δημοσιεύσιν εις τό περιοδικόν ΕΠΙΛΟΓΕΣ έκ του READERS DIGEST άνασκειυάζει παρομοίας ψευδολογίας δημοσιευθείσας εις τουτο.

β) Τό Δ. Συμβούλιο δι' όμοφώνου άποφάσεώς του άνεκήρυξεν έπίτιμον μέλος την διδα Νάνσυ HORTON κόρην του άειμνήστου μεγάλου φιλέλληνος GEORGE HORTON εις άναγνώρισιν τών ύπηρεσιών του πατρός της στο Μικρασιατικό 'Ελληνισμό και κυρίως διά την συγγραφή υπό τουτου, του βιβλίου «Η ΚΑΤΑΡΑ ΤΗΣ ΑΣΙΑΣ».

γ) κατά την διάρκεια του έτους τό Δ.Σ. ύλοποιώντας διάφορες άποφάσεις του, προέβη εις ένεργείας διά την ίδρυση Πανεπιστημιακής έδρας της ιστορίας του Πολιτισμού της 'Ανατολής, δι' έξασφάλισιν καταλληλοτέρας στέγης, διά μεγαλυτέραν κρατικήν οικονομικήν ένίσχυσιν και γενικώς δι' άνύψωσιν και προαγωγήν τών σκοπών της 'Ενώσεως.

δ) 'Ομοίως δι' άποφάσεων τό Δ.Σ. έκάλυφθησαν βασικές άνάγκες της 'Ενώσεως όπως ή έγκατάστασις δευτέρας τηλεφωνικής συνδέσεως διά την έξυμπρέπτην του συνεχώς αύξανόμενου άριθμού τών μελών μας (έντός της υπό κρίσιν χρήσεως ένεγράφησαν 31 άκόμη νέα μέλη) και ή έγκατάστασις μονίμου μικροφωνικής εγκαταστάσεως διά νά καταστή άνεωότερη ή παρακολούθησις τών εκδηλώσεών μας.

ε) Πρέπει νά σημειωθή ότι ή ΕΝΩΣΙΣ ΣΜΥΡΝΑΙΩΝ μέ ξεχωριστή ύπερηφάνεια έδέχθη την άνανάγκασιν της ύψιστης τιμής έξ αίτίας της άπονομής έπαίνου υπό της 'Ακαδημίας 'Αθηνών, εις τό έκλεκτόν της μέλος ιατρόν κ. Δημήτρην 'Αρχιγένην ό όποιος έχει άφιερώσει τη ζωή του εις την διατήρησιν άσβεστης της άγάπης και της νοσταλγίας γιά τίς χαμένες πατρίδες. Μέ τη βοήθειά του ή 'Ενωσις μας έπέτυχε, τό κείμενον του τό σχετικό μέ τό λάβαρο της 'Επαναστάσεως του 1821 όπου άναφέρεται ότι τό κέντησαν Σμυρνιοκόριτσα, νά τοποθετηθή έντός ειδικού πλαισίου μαζί μέ τό λάβαρο στο Πολεμικόν Μουσείον, εις τό Μουσείον της Μονής 'Αγίας Λαύρας και εις τό Δημαρχείον Καλαβρύτων δαπάναις του. Εις τό πολεμικόν Μουσείον έξετέθη, έπ' εύκαιρία της έπετειού της 25ης Μαρτίου 1821.

στ) Διά την ύλοποίησιν του προγράμματος τών εκδηλώσεων επί τη 60στή έπετειώ από της Μικρασιατικής καταστροφής, τό Προεδρείον του Δ.Σ. δι' ένεργειών του εις τό 'Υπουργείον Πολιτισμού και έπιστημών, έζήτησεν οικονομικήν ένίσχυσιν προσυ δρχ. 2.000.000 και ήδη τελούμεν έν άναμονή της άπαντήσεως.

ζ) 'Ατυχώς και τη χρονιά αυτή ό θάνατος φτερούγισε άρκετές φορές επάνω από την 'Ενωσίν μας και μας έστέρησεν από την παρουσίαν έκλεκτών μελών, συμπατριωτών και φίλων. 'Η ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΗ ΗΧΩ έφιλοξένησεν εις τās στήλας της τό συλλυπητήρια του Δ.Σ. προς τās οικογενείας τών έκλιπόντων, μέ σχετικά δημοσιεύματα.

Μεταξύ τών διαπρεπών της Μικρασιατικής οικογενείας πού έφυγαν είναι: 'Ο Φίλιππος Φάλμπος, διατελέσας γεν. γραμματεύς και άντιπρόεδρος της 'Ενώσεως ό όποιος μετά θάνατον παρεχώρησεν εις την 'Ενωσιν όλα τά συγγραφικά του δικαιώματα και έχάρισεν 400 αντίτυπα του βιβλίου του «ΣΜΥΡΝΑΪΚΑ ΜΕΛΕΤΗΜΑΤΑ και 13 αντίτυπα του βιβλίου του «Φραγκομαχαλάς». Επίσης ό 'Απόλλων Λεονταρίτης διατελέσας έπίτιμος πρόεδρος της 'Ενώσεως 'Ελλήνων Λογοτεχνών και έκλεκτόν μέλος μας, καθώς και οι πασίγνωστοι σκηνοθέτες Τάκης Μουζενιδης και Πέλλος Κατσέλης. 'Ακόμη ό άξέχαστος συγγραφέας, μέλος και πολυτιμος συνεργάτης της 'Ενώσεως Παύλος Φλώρος, τόν όποιον τό 1973 είχομεν τιμήσει εις ειδικήν τελετήν και ό Ξενοφών Καράκαλος διακεκριμένο πνευματικό άτομο και συνεργάτη της 'Ενώσεως. Κυρίες και Κύριοι,

Τό άπερχόμενον Δ.Σ. προσεπάθησε και κατά την διάρκεια του β' έτους της θητείας του νά προωθήσει την ιδεάν της διατήρησεως της Μικρασιατικής μνήμης βασικό σκοπό του σωματείου. Τό κατά πόσον έπέτυχε παραδίδεται εις την κρίσιν σας. Σήμερα οι εύχες όλων μας άς ένισχύσουν τά βήματα τών μελών του νέου Δ.Σ. πού θά προέλθει από τās άπομινάς άρχαιρείας γιά τη σωστότερη εκπλήρωση τών στόχων μας. Εύχαριστώ

Τ. ΒΕΖΥΡΓΙΑΝΝΗΣ

Γεν. Γραμματέας

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ 1981

Έσοδα			Έξοδα		
Υπόλοιπον 31/12/80 ήτοι:			Άμοιβή υπαλλήλου ΙΚΑ		226532
Καταθέσεις ύψεως εις Έθνικὴν Τράπεζαν	27499,50		Γενικά έξοδα		
Καταθέσεις ύψεως εις Ίονικὴν πίστωσιν	28904,20		(ήλεκτρ. νερό, τηλεφ. καθαριот, γραφικὴ ὕλη, κλπ.)		115240
Μετρητά	9581	65985	Κοινόχρηστα		98080
Καταθέσεις προθεσμίας Έθνικῆς Τράπεζ.	200000		Μικρασιατικὴ Ήχώ		350761
Καταθέσεις προθεσμίας Ίονικῆς Λαϊκῆς	450000		Μικρασιατικὰ Χρονικά		125122
Καταθέσεις προθεσμίας Ίονικῆς Λαϊκῆς δι΄ ὀρισμ. ποσοῦ	143535	793535	Έκδόσεις έντυπες		21200
Εισπράξεις από 1/1-31/12/81 από:			Βιβλιοθήκη-ἀναγνώστ.-ἀρχείων		13926
Συνδρομές μελῶν		292126	Έκδηλώσεις Ένώσεως		
Δωρεές		357989	(διαλέξεις, ἑορτές, συνεστιάσεις, ἐκδηλώσεις κ.ἀ.)		59637
Διαφημίσεις τῆς Μικρας. Ήχώ		12500	Έκτακτες δαπάνες		
Πωλήσεις βιβλίων		110.779	Έγκατάσταση 2ης τηλεφών. γραμμῆς)		26159
Πίστωση καταθέσεων		129166	Έκπληρωση ὑποχρεώσεων τῆς δωρεᾶς δι΄ ὀρισμένους σκοποῦς-καταβολὴ ἐπάθλου Έρῶνῃς εις κ. Σαμουηλίδη	20000	1056657
Διάφορες ἄλλες εισπράξεις		42098	Υπόλοιπα 31/12/81		
Επιχορηγήσεις			Καταθέσεις ύψεως Έθνικῆς Τράπεζας	74622	
Κρατικὰ Λαχεῖα	199175		Καταθέσεις ύψεως Ίονικῆς Λαϊκῆς	17240	
Πάγειον ἐπιτροπῆς	50000		Μετρητά	11889	103751
Ταμείον ἀνταλλάξιμων	50000	299775	Καταθέσεις προθεσμίας Έθνικῆς Τράπεζας	360000	
ἀπὸ δωρεές δι΄ ὀρισμένους σκοποῦς		10000	Καταθέσεις προθεσμίας Ίονικῆς Λαϊκῆς	450000	
			Καταθέσεις προθεσμίας Ίονικῆς Λαϊκῆς (ὀρισμ. σκοποῦ)	143535	953535
Ο Πρόεδρος Κ. ΠΑΥΛΙΔΗΣ			Αθήναι 20/3/82 Ο Ταμίας Γ. Ίσηγόννης		1057286
					2113343

Πάνος Βαλσαμάκης.

Στις 15 Μαρτίου ἔγιναν τὰ ἐγκαίνια τῆς ἀναδρομικῆς ἐκθεσης, στὴν ἐθνικὴ Πινακοθήκη τοῦ ἐκλεκτοῦ φίλου Αἰθαλιώτῃ Ζωγράφου καὶ Κεραμιστῇ Πάνου Βαλσαμάκη.

Έστω καὶ κάπως ἀργά ἡ Πολιτεία τίμησε τὸν Μικρασάτῃ καλλιτέχνῃ πού ἐπὶ τόσα χρόνια δουλεύοντας ἀδιάλειπτα, παρουσίασε ἓνα ἔργο, ἀξιόλογο καὶ πολύτροπο. Μὲ τὴν εὐκαιρία αὐτῆς, ἄς γυρίσουμε πίσω κι ἄς ἐπισκεφθοῦμε, πολὺ περιληπτικά, τὸ ἔργο του.

Μετά τὴν μεγάλη καταστροφή καὶ ἐξόντωση τοῦ ἑλληνισμοῦ τῆς Μικρασίας, ὁ Βαλσαμάκης, ὕστερα ἀπὸ περιπέτειες ἀνείπωτες καὶ διαβάταχτες καταφθάνει στὴ Λέσβο, μὲ τὴν ἱκανοποίηση ἐνὸς ταπεινοῦ μαχητῇ πού ἐκπλήρωσε ὅσο τοῦ ἦταν δυνατόν: τὸ ὑπέρτατο ἱερὸ καθήκον ἀπέναντι στοῦ ἀπεγνωσμένου ἀγωνιζόμενου ἔθνους του καὶ μὲ πολλές ἐλπίδες, γιὰ τὴν πραγμάτωση προαιώνιων πόθων. Δυστυχῶς ἡ ἄδυσώπητη Μοῖρα ἄλλα ἔγραφε στοῦ μυστικὸ βιβλίο τῶν ἱστορικῶν πεπρωμένων τοῦ ἔθνους. Καὶ τὸ τέλος στάθηκε σκληρὸ καὶ ἄδυσώπητο.

Ἄλλὰ ὁ Βαλσαμάκης δὲν λύγισε μετὰ τὴ πρωτοφανῆ αὐτὴ κατάρρευση τόσων ἱερῶν ἰδανικῶν καὶ ἐθνικῶν πόθων. Καὶ ἐγκαταλείποντας μὲ πληγωμένη τὴν ὑπαρξὴ του τὴν ἀλησμόνητῃ Μικρασιατικῇ πατρίδα καὶ μὲ ἀποδεκατισμένη οἰκογένεια, ταξιδεύει τὸ Δεκέμβρη τοῦ 1922 πρὸς τὴν Εὐρώπη. Ἐνα ὄνειρο πού τὸ κρατοῦσε πάντα ζωντανὸ ἀπὸ τὰ παιδικὰ του χρόνια.

Φθάνοντας στὴν Μασσαλία μὲ πολλές στερήσεις καὶ πολλές δυσκολίες ἀλλὰ καὶ μὲ τὴν ἀπόφαση ν' ἀγωνιστεῖ καὶ νὰ νικήσῃ. Ἐγγράφεται στὴ Σχολὴ καλῶν Τεχνῶν. Καὶ μετὰ τὴν ἀποφοίτησή του, ἐπιδίδεται πάντα μὲ τὸν ἴδιο ἐνθουσιασμό καὶ τὴν ἄσβεστη θέληση, στὴ σπουδὴ τῆς πανάρχαιας τέχνης τοῦ πηλοῦ καὶ τῆς φωτιάς.

Στὸ τέλος τοῦ 1929 εἶναι πιά ἑτοιμος νὰ ριχτεῖ στὸν μεγάλο ἀγῶνα, μὲ τὴν ἐπίγνωση τοῦ δύσκολου καὶ πολύτροπου ἔργου πού ἀνελάμβανε σὰν καλλιτέχνης, σὲ μιά μεγάλη Πατρίδα, τελειῶς ἀγνωστος καὶ ἄβοηθτος.

Φιλοδοξεῖ νὰ στήσῃ ἓνα ἀνεξάρτητο προσωπικὸ ἐργαστῆρι μὲ τὴν ἐλπίδα τῆς δημιουργίας μιᾶς καλλιτεχνικῆς κεραμικῆς τέχνης, μὲ πολλές ἐπιδιώξεις καὶ τολμηρές ἀξιώσεις. Ὅμως γρήγορα ἐγκαταλείπει τὰ φιλόδοξα σχέδιά του, καὶ καταφεύγει στὸν «Κεραμεικὸ» τὸ περισσότερο ἀξιόλογο, τὴν ἐποχὴ ἐκείνη καὶ μὲ πλήρη σχεδὸν κατάρτηση καὶ τεχνικὸν ἐξοπλισμὸ, ἐργαστάσιο, πού ἀσχολεῖται μὲ τὴν Κεραμικὴν.

Ἀναλαμβάνει τὴν διεύθυνση τοῦ καλλιτεχνικοῦ τμήματος τοῦ «Κεραμικοῦ» καὶ ἀσχολεῖται μὲ τὴν σπουδὴ καὶ τὴ λεπτομερὴ μελέτῃ τῆς ἐθνικῆς μας παράδοσης. Ταυτόχρονα μελετὰ καὶ προσέχει τὶς διαφορές σχολές τῆς Βυζαντινῆς καὶ λαϊκῆς τέχνης. Καὶ συνεχῶς προβληματίζεται. Καὶ προσπαθεῖ νὰ παραμείνῃ πιστὸς σὲ μιά γνήσια ἑλληνικὴ τέχνη ἀνάμεσα στὸ χρόνο καὶ τὶς συχνές παγκόσμιες ἐπιδράσεις καὶ ἀφομοιώσεις.

Ὁ καλλιτέχνης ὁραματίζεται μιά πρόεκταση τῆς ἐθνικῆς μας παράδοσης, προσέχοντας ὥς πού, τοῦ ἐπιτρέπεται, ἡ ἀνανέωση καὶ ὁ ἐκσυγχρονισμὸς μιᾶς γνήσιας τέχνης πού τὴ σεβάστηκε ὁ χρόνος καὶ ἡ ἱστορία, νὰ παρουσιασθεῖ χωρὶς νοθεῖες καὶ ἀνεπιτρεπτες ὑπερβάσεις.

Στὸ τέλος τοῦ 1930, ὁ Κεραμικὸς ὁργανώνει τὴ πρώτη του προσωπικὴ

ἐκθεση. Τοῦ ἀπομένει ἀκόμη πολλὴ πείρα καὶ πολλὴ σπουδὴ. Ἀκολουθοῦν καὶ ἄλλες ἐκθέσεις. Στις Βρυξέλλες ὅπου βραβεύεται. Στὴ πρώτη Πανελλήνια ἐκθεση «Κεραμικῆς» στὴ μεγάλη αἴθουσα τοῦ «Παρνασοῦ». Τὸ 1937 στὴν ἐκθεση τῶν Παρισίων. Διακρίνεται καὶ βραβεύεται. Καὶ τὸ 1938 παίρνει μέρος στὴ πρώτη πανελλήνια στὸ Ζάππειο. Νέο ἔπαθλο. Προηγούμενως τὸ 1932 παίρνει μέρος στὴν ἐκθεση τῆς «Ὀμάδας Τέχνης». Ὁ Τεχνοκρίτης τῆς ἐφημερίδας «Conoedia k. René Jean γράφει ἐπαινετικά γιὰ τὸ ἔργο του.

Μετά τὸν «Κεραμεικὸ» πού κατὰσχετα ἀπὸ τὴν Γερμανικὴ ἀεροπορία, τὸ 1942 ὁ Βαλσαμάκης ἀναλαμβάνει σὰν καλλιτεχνικὸς διευθυντῆς στὴν Α.Κ.Ε.Λ. Ἄων, Κεραμ. Ἐταιρείαν Λαυρίου, πού ἱδρύει ἡ ἐθνικὴ Τράπεζα. Στὴ νέα αὐτὴ θέση ἀναλαμβάνει, μὲ πλήρῃ ἀνεξαρτησία τὴν ἀνανέωση τῆς ἐθνικῆς μας παράδοσης, μὲ σκοπὸ νὰ τὴν προεκτείνει καὶ νὰ τὴν ἐμπλουτίσῃ σύμφωνα μὲ τὸ πνεῦμα τῆς ἐποχῆς. Καὶ τὸ σημαντικό αὐτὸ ἔργο συμπληρώνεται καὶ τελειοποιεῖται μετὰ τὸν δεῦτερο παγκόσμιο πόλεμο καὶ τὴν ἐπαχθὴ στρατιωτικὴ κατοχὴ πού στοίχισε τόσο πολὺ στὴ πολυπαθὴ Ἑλλάδα μας.

Τὸ 1947 ὁργανώνει ἀξιόλογη ἐκθεση μὲ τοὺς μαθητές του τῆς Α.Κ.Ε.Λ πού σημειώνει, ἀξιόλογη ἐπιτυχία. Καὶ τὸ 1953 ὕστερα ἀπὸ κρατικὴ ὑπόδειξη γίνεται τακτικὸ μέλος τῆς Διεθνούς Ἀκαδημίας Κεραμικῆς πού ἔδρα τῆς εἶναι ἡ Γενεύη. Τὸ 1955 ἀνοίγει μὲ ἐξαιρετικὸ ἐνδιαφέρον ἡ μεγάλη ἐκθεση τῆς Ἀκαδημίας στὶς Κάννες μὲ τὴ συμμετοχὴ τῆς ἐθνικῆς μας παράδοσης. Στὴ Διεθνῇ αὐτὴ ἐκθεση ὁ Βαλσαμάκης συμμετέχει στὴ δεκαμελῆ ἑλλανόδικη ἐπιτροπῇ. Καὶ ἐκθέτης διακρίνεται. Στις Κάννες γνωρίζεται μὲ τὸν μεγάλου Ζωγράφου Πάμπλο Πικάσο. Στὴ συνέχεια παίρνει μέρος στὴν ὁμαδικὴ ἐκθεση πού ὁργανώνει ἡ διεθνὴς Ἀκαδημία στὴν Ὁστάνδη. Καὶ σὲ ἄλλες ἐκθέσεις.

Στὸ 1957 ὁ «Ζυγὸς» ὁργανώνει καινούργια ἐκθεση κεραμικῆς τοῦ Βαλσαμάκη. Ὁ Βαλσαμάκης ἔχει ὁργανώσει περὶ τὶς 10 ἀτομικές ἐκθέσεις καὶ περὶ τὶς 30 ὁμαδικές τόσο στὴν Ἑλλάδα ὅσο καὶ στὸ ἐξωτερικὸ.Μετὰ ἀποσύρεται στὸ Μαρούσι ὅπου δημιουργεῖ ἀτομικὸ του ἐργαστῆρι μὲ τὴ συνεργασία τοῦ γιοῦ τοῦ Ἀλέξανδρου. Καὶ ὕστερα καταγίνεται στὴ δημιουργία μεγάλων κεραμικῶν πανῶ μὲ συμβολικές, καὶ ἄλλες παραστάσεις. Γιὰ ἐσωτερικὲς καὶ ἐξωτερικὲς διακοσμῆσεις, ἐνταγμένες στὶς σύγχρονες ἀναζητήσεις, τῆς ἀρχιτεκτονικῆς. Καὶ στὶς ἀπαίτησεις, μὲ ὕλικα πού ταιριάζουν στὴ προβολὴ καὶ τὴν ἀνάδειξη τῆς Κεραμικῆς διακόσμησης.

Τὸ ἔργο τοῦ Βαλσαμάκη εἶναι πολὺμορφο καὶ πολύτροπο. Καὶ χωρίζεται σὲ τρία βασικά μέρη. Τὴ περίοδο τοῦ «Κεραμικοῦ» τῆς Α.Κ.Ε.Λ τοῦ Λαυρίου, καὶ τοῦ Ἀμαρουσίου. Καὶ οἱ τρεῖς αὐτοὶ σταθμοὶ του σκοποῦ ἔχουν τὴν ἀνανέωση καὶ τὸν ἐκσυγχρονισμό τῆς κεραμικῆς τέχνης, βασισμένην στὴ παράδοση ἀλλὰ, καὶ σὲ νέα στοιχεῖα καὶ σύγχρονες ἰδέες.

Ἡ ἀναδρομικὴ ἐκθεση τοῦ φίλου καλλιτέχνη καὶ Πρόεδρου τῶν Κυθωνιατῶν, στὴν Ἐθνικὴ Πινακοθήκη, εἶναι ἡ δίκαιη ἀναγνώριση καὶ ἐπιβράβευση τοῦ ἔργου του ἀπὸ τὴν Πολιτεία ὕστερα ἀπὸ ἀδιάλειπτο καλλιτεχνικὸ μόχθο καὶ πίστη γιὰ τὴ Τέχνη πού ἀφιέρωσε, μὲ συνέπεια, τὴ Ζωὴ του ὁλόκληρη, καὶ πού στάθηκε γι' αὐτὸν ἓνα ἔντονο καὶ δημιουργικὸ βίωμα.

ΤΖΩΝ ΒΕΛΝΟΓΛΟΥ

ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΗ ΗΧΟ

ΑΠΟ ΤΗ ΓΙΟΡΤΗ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΜΑΣ ΠΑΛΙΓΓΕΝΕΣΙΑΣ

Ο τ. Πρόεδρος τῆς Ένώσεως μας κ. Κίμων Παυλίδης

Στις 23 Μαρτίου ἡ Ένωσή μας, ὅπως καὶ πέρσι γιόρτασε τὴν Ἐπέτειο Ἐθνικῆς μας Παλιγγενεσίας τοῦ 1821. Ὁ κ. Δημήτρης Κλειδᾶς, φιλόλογος-ἐκπαιδευτικὸς μίλησε μὲ θέμα: « Ἡ Συμβολὴ τῆς Μικρασίας στὸν Ἀγῶνα τοῦ 1821».

Τὴν ὁμιλία προλόγισε ὁ κ. Κίμων Παυλίδης, Πρόεδρος τῆς Ένώσεως Συμυρναίων μὲ τὰ παρακάτω λόγια:

«Ἡ Ένωσις Συμυρναίων συμμετέχει, ὡς καθιερώθη ἀπὸ πέρυσι, εἰς τὸν πανελλήνιον ἑορτασμόν τῆς κατὰ τὴν ἀνοιξιν τοῦ 1821 ἐξεγέρσεως συσώμου τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους πρὸς ἀνάκτησιν τῆς ἐλευθερίας του. Ἡδὴ κατὰ τὰ τέλη τοῦ 18ου αἰῶνος διὰ τῆς παιδείας ἀνεγεννήθη ὁ Ἑλληνικὸς βίος καὶ οἱ Ἕλληνες ἐγνώριζον τὰ μεγάλα ἔργα τῶν προγόνων των. Αἱ παραδόσεις τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ, αἱ σχετικαὶ μὲ τοὺς θρύλους περὶ τῆς τελευταίας λειτουργίας εἰς τὴν Ἁγίαν Σοφίαν καὶ τοῦ Μαρμαρωμένου Βασιλᾶ, ἀνεπτέρωσαν τὸ ἠθικὸν τῶν Ἑλλήνων καὶ ἐδημιούργησαν τὴν πεποίθησιν ὅτι δὲν ἦσαν ἀξιοὶ νὰ εἶναι δοῦλοι τῶν Τούρκων καὶ προπαρασκευάσαν τὴν Ἐπανάστασιν τοῦ 1821. Ἐγνώριζον

Ο καθηγητῆς κ. Δημήτρης Κλειδᾶς στὸ θῆμα

πλέον ὅλοι οἱ Ἕλληνες ἀπὸ τὰ βιβλία τῶν λογίων καὶ ἀπὸ τὸ σχολεῖον ὅτι ἦσαν ἀπόγονοι τῆς ἐνδόξου ἀρχαίας Ἑλλάδος, ἡ ὁποία εὐηργέτησε τὴν ἀνθρωπότητα διὰ τοῦ πολιτισμοῦ τῆς. Ἡ πίστις αὕτη καὶ ἡ πίστις εἰς τὴν θρησκείαν καὶ ἡ ἀγάπη πρὸς τὴν ἐλευθερίαν εἶναι αἱ πηγαὶ τοῦ ἡρωϊσμοῦ καὶ τῶν ἡρωϊκῶν κατορθωμάτων τοῦ νέου Ἑλληνικοῦ θαύματος, τὸ ὁποῖον ἐπετέλεσαν οἱ Ἕλληνες τοῦ 1821.

Ἡ Ἑλληνικὴ ἐπανάστασις εἶχε καὶ γενικώτερα ἀποτελέσματα, διότι ἀπὸ αὐτὴν ἐνεπνεύθησαν καὶ οἱ ἄλλοι ὑπόδουλοι χριστιανικοὶ λαοὶ τῆς Βαλκανικῆς Χερσονήσου καὶ ἐξηγέρθησαν κατὰ τοῦ κατακτητοῦ καὶ ἔτσι ἐπέτυχαν τὴν ἀπελευθέρωσίν των.

Ἄλλὰ εἰς τὴν Ἐπανάστασιν τοῦ 1821 ἔλαβον ἐνεργόν καὶ οἱ κάτοικοι τῆς Συμύρνης τῆς Μικρασίας γενικώτερον.

Ἐπὶ τοῦ θέματος ὅμως αὐτοῦ θά μᾶς ὁμιλήσῃ ὁ Καθηγητῆς κ. Δημήτριος Κλειδᾶς, ἐκλεκτὸν μέλος τῆς Ένώσεώς μας, ὁ ὁποῖος εὐγενῶς προσεφέρθη πρὸς τοῦτο.

Τὸν κ. Κλειδᾶν εὐχαριστοῦμεν θερμῶς».

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ

Η ΜΑΓΕΙΑ ΤΗΣ ΑΝΟΙΞΗΣ ΣΤΟΝ ΚΑΜΠΟ ΤΟΥ ΑΙΔΙΝΙΟΥ

Συνηθίζαμε νὰ γράφωμε γιὰ τὶς ὁμορφίες τῶν βουνῶν καὶ τῆς θάλασσας, γιὰ τὰ γάρφαρα φλόαρα ρυακία καὶ τὶς ρεματιές. Ὅμως τὴν μαγεία τῆς ἀνοιξῆς, τὸ ὄνειρο τῆς καινούργιας ἀνοιξιᾶτικῆς ζωῆς, πουθενά ἄλλου δὲν τὸ ἔβλεπες τόσο ὠραία καὶ τόσο ζωντανά, ὅσο ἦτο μέσα στὴν γαλήνια καὶ μεγάλῃ ἀπλωσιά τοῦ ὄνειρεμένου Κάμπου τοῦ Αἰδινίου. Τὸ ὠραιότερο ὄνειρο τῆς φυσικῆς ὁμορφιάς τῆς γῆς ἦτο ὁ Κάμπος τοῦ Αἰδινίου.

Μόλις ξεκινούσες ἀπ' τὶς Τράλλεις κι' ἀρχίζες τὶς κατηφορίες, ἀμέσως ἀλλάζε το τοπίο, γίνονταν πλατὺ. Οὔτε πουρναριές, οὔτε κουμαριές, οὔτε κάστανιές. Θεόρατες λεῦκες στόλιζαν τὸ Κάμπο καὶ ἀνάμεσα ἀγριοκοριτσές καὶ ἀγριοκορομηλιές ξεπετοῦσαν τὰ πρῶτα τοὺς λουλουδάκια ἀσπρα ἀέρινα λουλουδάκια, σωστές πεταλουδίτσες τῆς γῆς.

Κάπου σὰν ὄνειρο ἀπὸ τὸν οὐρανὸ, σὰν κάτι τὸ θεϊκὸ, ἀγνάντευες μιά σπαθάτῃ μαύρῃ πινελιά στὸν ἀέρα, ἓνα γρήγορο φτερούγισμα καὶ μιά χαρούμενη θεία φωνουλά χαιρετοῦσαν τὴν ἀνοιξὴ πού ἐρχόταν. Ἦταν τὰ πρῶτα χελιδόνια, τὸ πρῶτο χαμόγελο τῆς ἀνοιξῆς, ἡ πρώτη χαρὰ τῆς γῆς πού ἀναγεννιόταν. Γυρνοῦσαν στὴ φωλιά τους πού ἂν τὴν βροῦν γκρεμισμένη τὴν ξανακτίζουν. Ἐταὶ καὶ ὁ Μικρασιότης ξαναγυρίζει νοερά μὲ τὰ φτερά τῆς νοσταλγίας στὴ χαμένη Πατρίδα του καὶ νοερά ξανακτίζει μὲ στίχους ἀφοῦ δὲν μπορεῖ ἄλλοιῶς τὴν γκρεμισμένην φωλιά του. Ζῇ μὲ τὴ νοσταλγία τῆς γενέθλιας γῆς του, κι' ἔχει μετατρέψει καὶ μετουσιώσει ὅλους τοὺς καὶμούς του σὲ στίχους λυπητεροῦς. Ὡς ἐγκώμιον τῆς ὁμορφιάς τῆς γενέθλιας γῆς του. Ὡς τραγοῦδι ἀσίσαστο τῆς γενιᾶς καὶ τῶν προγόνων, ὡς ὄραμα θελκτικόν τοῦ πατρικοῦ του σπιτιοῦ. Ἡ νοσταλγία μοιάζει σὰν κάποιο ἡφαιστεῖο ἀπὸ τὴν πυρακτωμένην λάβαν τοῦ ὁποῖου ἐκχύνεται ὁ ἔρωσ του πρὸς τὴν γενέθλια γῆ του.

Ὁ πρόσφυξ Μικρασιότης στὴ Μητρόπολιν ἔχει μεταλαμπαδεύσει εἰς τὴν ἐπερχομένην γενιὰ μὲ πίστη, τὶς ἀναμνήσεις του καὶ τὶς παραδόσεις, ζωογονώντας οὕτω τὰ ἰδανικά καὶ τὸ πνεῦμα τῶν χαμένων Πατρίδων μας.

ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΗ ΗΧΟ

ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ

Τή Δευτέρα 17 Μαΐου στις 7.30 μ.μ. ή "Ενωσή μας θά τελέσει στη Στέγη της (Καρύτση 3) πνευματικό μνημόσυνο του άειμνηστου "Επιτίμου Προέδρου της "Αλεξάνδρου Μπενάκη. "Επειτα από σύντομη εισήγηση του Προέδρου της "Ενώσεως κ. Τάκη Βεζυργιάννη θά μιλήσουν γιά τό έργο του:

"Ο κ. Τάσος "Αθανασιάδης: «Σκιαγραφία της προσωπικότητας του άειμνηστου Μπενάκη».

"Η κ. Μαρία Καρατζοπούλου: «Η Συμβολή του Μπενάκη στην διάσωση και διαφύλαξη της Σμυρναϊκής και, γενικώτερα, της Μικρασιατικής παράδοσης και μνήμης».

ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΗ ΕΚΠΟΜΠΗ

Παρακολουθήστε τό Σάββατο 15 Μαΐου, στις 7-7.30 τό θράδυ, από τό Α' Ραδιοφωνικό Πρόγραμμα, μιά έκπομπή γιά τήν "Αγία Φωτεινή Σμύρνης.

"Η "Ιστορία μας στα Σχολεία.

"Η κυρία "Ισαβέλλα Μαλόβρουβα, έκλεκτόν μέλος της "Ενώσεώς μας, ιδρύτρια και Διευθύντρια του μηνιαίου περιοδικού «ΣΜΥΡΝΑ-ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΑ» μάς, εγνώρισε μέ δύο έπιστολές της υπό ήμερομηνίες 9/2/82 και 5/4/82 ότι έζήτησε από τό "Υπουργείον Παιδείας μέ τήν εύκαιρία των 60 έτών από τήν Μικρασιατική Καταστροφή, νά δημιουργηθή στα σχολεία ειδική διδασκαλία "Ιστορίας του "Ελληνισμού της "Ανατολής.

Τό "Υπουργείο Παιδείας μέ έπιστολή του άπήντησε ότι, πέραν των όσων αναφέρονται, στα σχολικά έγχειρίδια της "Ελληνικής "Ιστορίας γιά τά συνταρακτικά γεγονότα, ή προσθήκη διδακτικών ώρων γιά ειδική διδασκαλία της "Ιστορίας του "Ελληνισμού της "Ανατολής υπάγεται στις άρμοδιότητες του ΚΕ.Μ.Ε.

"Η "Ενωσις Σμυρναίων ένώνει τή φωνή της γιά τό Δίκαιο αίτημα και έλπίζει ότι τό Συμβουλευτικό και γνωμοδοτικό όργανο του "Υπουργείου, θά εισηγηθή νά γίνη αποδεκτό, ώστε μ' αυτό τό τρόπο νά περάσουν οι μνήμες των σκλαβωμένων πατρίδων μας σ' όλα τά "Ελληνόπουλα.

T.B.

ΑΦΙΕΡΩΜΑ ΓΙΑ ΤΑ 60 ΧΡΟΝΙΑ.

Μέ τήν εύκαιρία των έκδηλώσεων γιά τήν 60η επέτειο της Μικρασιατικής καταστροφής κυκλοφορεί πάλι τό μεγάλο "Αφιέρωμα της «Νέας "Εστίας» (Βιβλιοπωλείο της «"Εστίας», Σόλωνος 60) στον έλληνισμό της Μικράς "Ασίας. Συνεργάζονται μέ διεξοδικά μελετήματα και άλλα κείμενα (άναμνήσεις, ποιήματα, άφηγήματα κ.ά.) οι "Ακαδημαϊκοί Πέτρος Χάρης, Γρ. Κασιμάτης, Γ. "Ιωακείμογλου, Ι.Ν. Θεοδωρακόπουλος, Γ. "Αθανασιάδης Νόβας, Παναγιώτης Κανελλόπουλος, "Ηλίας Βενέζης, Ι.Μ. Παναγιωτόπουλος, Θ. Πετσάλης - Διομήδης και οι Γιάννης Χατζίνης, Χρ. "Αγγελομάτης, Χρ. Σολομωνίδης, Θεόδ. Ξύδης, Δημ. Λουκάτος, "Ανδρέας Καραντώνης, Ν. "Αθανασιάδης, Δημ. Σιατόπουλος, Τάκης Χατζηαναγνώστου, Μ. Χαλβατζάκης κ.ά.

Κυκλοφορεί και πάλι στις έκδόσεις του Κέντρου Μικρασιατικών Σπουδών πού ίδρυσαν οι Μέλτω και "Οκτάβιος Μερλιέ, τό λεύκωμα Ο ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΣ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΜΙΚΡΑΣ ΑΣΙΑΣ. Πρόκειται γιά τόν κατάλογο δραστηριοτήτων του Κέντρου Μικρασιατικών Σπουδών πού παρουσιάσθηκε γιά πρώτη φορά τό 1974 στην "Αθήνα και παρουσίαζε τό έργο πού συντέλεσθηκε από τό 1930 ως τό 1974.

ΔΩΡΕΕΣ

- Στη μνήμη του συζύγου της Γεωργ. Τσακυρογλου
"Η κα Λιλή Τσακυρογλου δρχ. 10.000

- Στη μνήμη Λεωνίδα Α. Κυριακίδη
"Ο Κος Αύγουστος Γ. Λιτζερόπουλος δρχ. 3.000
"Ο Καθηγητής Κος "Αλεξ. Γ. Λιτζερόπουλος δρχ. 3.000

- Στη μνήμη των γονέων των Δημητρίου και Μαρίας "Ισαρη και του άδελφού των Νικολάου
"Η Οικογένεια "Ισαρη δρχ. 2.500

-ΣΤΗ ΜΝΗΜΗ ΤΟΥ ΑΕΙΜΝΗΣΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΜΑΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΜΠΕΝΑΚΗ

Η ΚΑ ΜΑΡΙΑ ΚΑΡΑΤΖΟΠΟΥΛΟΥ ΔΡΧ.2.000

Κατάστασις βιβλίων παραληφθέντων από κληρονομιά Φιλ. Φάλμπου.

- 1) "Η οικογένεια Γερωντσή ή Γιροντσή
- 2) Νέα Συμβολή στη Σμυρναϊκή βιβλιογραφία
- 3) "Ανάτυπα (37) «"Ενα Σμυρναϊκό Φραγκοχιώτικο Στιχούργημα»
- 4) "Ανάτυπα (12) «"Ο Φραγκομαχαλάς της Σμύρνης και τά Φραγκοχιώτικα βιβλία».
- 5) 13 βιβλία «"Ο Φραγκομαχαλάς της Σμύρνης»
- 6) 400 Σμυρναϊκά Μελετήματα

"Ο πρόσφατα τιμηθείς από τήν "Ακαδημία "Αθηνών Γιατρός κ. Δημ. "Αρχιγένης έκτός των άλλων και μουσικολόγος, έκλεκτόν μέλος της "Ενώσεώς μας προσέφερε στην "Ενωσή μας μέ τήν εύκαιρία του έορτασμού των 60 χρόνων από της καταστροφής 7 παρτιτούρες εις διπλούν των μουσικών τεμαχίων της Σμύρνης:

1. "Αναμνήσεις της Σμύρνης
2. "Η Σμυρνιοπούλα
3. Σάν τή δικιά μας τή Σμυρνια
4. Τό Σμυρνιωτάκι
5. "Υμνος στον Χρυσόστομο
6. "Η Μπουτλαλιά
7. Σμυρνέικος Χασάπικος Χορός

"Ο κ. "Εμμανουήλ ΚΑΙΠΑΣ μάς έστειλε μιά δεύτερη «δέσμη» άποτελούμενη από φωτοαντίγραφα άποσπασμάτων σχετικών μέ Σμυρναϊκά λογοτεχνήματα, πού παραθέτουμε παρακάτω, μέ τήν έξαιρετη πρόταση νά καθιερώσουμε στην Μ. ΗΧΩ μία στήλη μέ έργα παλαιών Σμυρναίων λογοτεχνών.

Νομίζουμε ότι και άλλοι φίλοι μας μπορούν νά μιμηθούν τό παράδειγμα του κ. Καίπα και νά μάς βοηθήσουν νά προγραμματίσουμε τό συντομώτερο δυνατόν αυτό τό άφιέρωμα.

"Ημερολόγιον Κ. Φ. Σκόκου

- (1) 1891 : ποίημα Μιχαήλ "Αργυροπούλου
- (2) 1894 : ποίημα Μιχαήλ "Αργυροπούλου
- (3) 1901 : ποίημα Μιχαήλ "Αργυροπούλου
- (4) 1906 : ποίημα Μιχαήλ "Αργυροπούλου
- (5) 1909 : ποιήματα Μιχαήλ "Αργυροπούλου
- (6) 1910 : ποίημα Μιχαήλ "Αργυροπούλου
- (7) 1911 : διήγημα "Ανδρ. Παπαδοπούλου (Συλβίου)
- (8) 1913 : ποίημα Μιχαήλ "Αργυροπούλου
- (9) 1914 : ποίημα Ρήγα Ραγιά (Μιχ. "Αργυροπούλου)
- (10) 1915 : ποίημα Μιχαήλ "Αργυροπούλου

"Ημερολόγιον "Ι. Α. Βρετού

- (11) 1913 : ποιήματα "Α. Βαλαωρίτη, "Ηλ. Τανταλίδη και Μιχ. "Αργυροπούλου "Ημερολόγιον του "Αιγαίου "Ελ. Σβορώνου (12) 196 : ποίημα Μιχαήλ "Αργυροπούλου (αναφέρεται έκ προφανούς λάθους Δ. "Αρ. αλλά στον Πίνακα περιεχομένων αναφέρεται Μιχ. "Αργ.)

Μικρασιατικών "Ημερολόγιον "Ελ. Σβορώνου

- (13) 1913 : ποιήματα Μιχαήλ "Αργυροπούλου
- (14) 1914 : ποιήματα Μιχαήλ "Αργυροπούλου

Ποικίλη Στοά

- (15) 1912 : ποιήματα Μιχαήλ "Αργυροπούλου
- (16) 1914 : ποιήματα Μιχαήλ "Αργυροπούλου

"Ημερολόγιον Σατάν Κων/πόλεως

- (17) 1914 : ποίημα Μιχαήλ "Αργυροπούλου

ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΗ

Μηνιαία έκδοση της «ΕΝΩΣΕΩΣ ΣΜΥΡΝΑΙΩΝ»

"Αποστέλλεται δωρεάν στα μέλη της

Διεύθυνση
δδός Καρύτση άριθ. 3
Τηλέφ. 32.28.480
"Αθήναι 124

Συντακτική "Επιτροπή
Τζών Βεινόνγλου
Νίκος Βικέτος

"Υπεύθυνη "Εκδόσεως
Ναταλία Γκούφα
Δεινοκράτους 31
Τηλ. 722.71.92

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΣΙΑΣ
Ν. ΜΑΥΡΟΜΜΑΤΗΣ & ΣΙΑ Ε.Π.Ε.
Μάγερ 11 - "Αθήναι
Τηλ. 5225479 - 5221792